

הוצאת ספריו וכתביו הק"ו ומסעלים להפצת תורתו

משתגעין ומתלהטין ב תורה האור החיים הקדוש

פרשת וישלח תשפ"ב | גליון יג

פנינים מובחרים מעובדים ומתומצתים על פי דברי רבינו

פניני חיים

מוסר חיים לקח מהפרשה במשנת רבינו

עונשו של יעקב במעשה דינה בתו

בפרשתינו למדים על הסיפור של דינה בת יעקב שהתחתן איתה 'שכם בן חמור' והיה ליעקב צער גדול מזה. רבינו הקדוש בכמה מקומות מביא שאלת רבותינו, מדוע נענש יעקב בעונש קשה כל כך, ומביא כמה תשובות לדבר, ומפרש כמה פסוקים בזה. ויש בכל תשובה מוסר גדול.

תשובה ראשונה: היות שעשיו הרשע רצה להתחתן עם דינה, ויעקב לא הסכים, לכן נענש שהתחתן איתה שכם בן חמור. רבינו מבאר, שאם היתה דינה מתחתנת עם עשיו היתה יכולה לקרב אותו ולהחזיר בתשובה. [אור החיים פרשת תולדות פרק כז פסוק [א]

למדים מזה: שגם אדם רשע ומומר כמו עשיו, אפשר וצריך לנסות להחזיר אותו בתשובה, ולכל אחד יש תקוה.

תשובה שנייה: היות שיעקב עשה נדר להקים מציבה לה' ולהקריב עליו קרבנות, וכפי שקראנו בפרשת ויצא "וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הנה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש, ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלהים, והאבן הזאת אשר שמתים מצבה יהיה בית אלקים", אולם בסופו של דבר התאחר והתעכב יעקב בעיר שכם הרבה זמן ולא קיים את הנדר, לכן נענש בסיפור של דינה.

לפי זה מפרש רבינו את הפסוק בפרשתינו "ויאמר אלקים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לקל הנראה אליך בדרך מפתח עשו אחיך", ולכאורה המילים 'ושב

שם' מיותרים, אלא הכוונה שלא היה צריך להתעכב ולשבת בעיר שכם, אלא לבוא מיד לעיר בית אל כדי להקריב את הקרבנות שהוא נדר, ואחר כך יוכל לשבת ולהתעכב שם. וזה הכוונה "ושב שם" בבית אל, ולא בעיר שכם כפי שעשית עד עכשיו. [אור"ח בפרשתינו פרק לה פסוק [א]

למדים מזה: גודל העונש שקיבל יעקב אבינו על איחור קיום הנדר, ובמדרש מבואר שגם הסיפור עם עשיו שיצא להילחם אתו, וגם הסיפור של המלאך שהתאבק אתו ונעשה צולע, הכל היה עונש מחמת איחור הנדר, אלא שיעקב לא הרגיש ולא התעורר שסיבת כולם באיחור הנדר.

תשובה שלישית: שגם אצל שכם בן חמור היה איזה ניצוץ טוב שנשמתו, ואותו ניצוץ היתה נשמת התנא 'רבי חנינא בן תרדיון' שהיה טמון ומגולגל בתוך נשמת שכם בן חמור, ולכן היתה דינה צריכה להתחתן אתו, כדי להוציא ממנו את נשמת רבי חנינא בן תרדיון.

וזה מרומז בפסוק שאמר שכם בן חמור "והאָרץ הנה רחבת ידים לפניהם", שנתכוין לרמז שכל הסיפור הזה נתגלגל בשביל "רחבת" שזה ראשי תיבות רבי חנינא בן תרדיון. [אור החיים בפרשת תולדות פרק כח פסוק ה, ופרשת ויחי פרק מט פסוק [ג].

למדים מזה: מהו הכוח והסיבה שמביא את הגויים שרוצים להתגייר, אלא שלפעמים דבוק בהם ניצוץ מנשמה קדושה שהיא גורמת להם להתגייר, ובכך חוזר הניצוץ למקורו.

הצילני נא מיד אחי מיד עשו. (לב, יב)

יש לפרש דחשש יעקב שתי חששות שיעמדו לזכות עשיו, הראשונה מכח רוחני, שהרי יש לו זכות אבות, ולכן ביקש "מיד אחי" שלא יעמוד לו זכות אבות. והשני הוא כח גשמי, מפני גודל תוקפו וחוזקו, וכנגד חשש זה ביקש "מיד עשיו".

קח נא את ברכתך אשר הבאת לך פי חנני אלקים וכי יש לי כל. (לג, יא)

קשה דהרי בסופו של דבר נחסר מרכושו בגלל המתנה, וגם מהו ההוספה "וכי יש לי כל". ויש לפרש, דרמזו כאן על בחינת הקדושה שנקראת "כל", וכשהאדם זוכה להשיג בחינה זו, אז כל מה שנחסר מנכסיו, נשלם בעצמו, וזהו מה שאמר יעקב לעשיו שהוא זכה לבחינה זו, וגם כל האבות זכו לדרגה זו, וכמו שאמרו חז"ל (ב"ב יז, א) אברהם "בכל", יצחק "מכל" יעקב "כל", וזהו הברכה של כלל ישראל שכתוב בפרשתינו שיהיו "כחול הים" - שהוא עפר תיחוח וכשלוקחים ממנו אינו ניכר החסרון, שהוא נשלם מעצמו.

ולמקנהו עשה ספת על פן קרא שם המקום ספות. (לג, יז)

הקשה רבינו, וכי בשביל שעשה סוכה, קרא למקום כן, ותיריך: כי עשה דבר חדש בחמתו על המקנה, מה שלא עשה כן אדם קודם, שיכין סוכה לבהמות, ולשינוי חדש קרא המקום עליו.

אלה בני אצור בלהן וזעון וצקן. (לו, כז)

יש לפרש בדרך רמז, לפי מה שאמרו חז"ל שאמר הקב"ה "מפני מה בני עניים", ומשיב הקב"ה שבאמצעות היסורים והצרות שיש להם בעוה"ז, מתרבה החלק שלהם בעולם הבא באוצרות מלאים כל טוב, וזה הפירוש "אלה בני אצור" שרוצים לאצור אוצרות בעוה"ב, יקבלו על עצמם "בלהן" בהלה ופחד, "זעון" - יראה ברתת זויע, "עקון" - צרות, ומסיים רבינו חז"ל: ומעתה מי האיש החפץ חיים העליונים לאצור אוצרות הטוב, ימאוס בעולם הזה ובתענוגיו, ויקבל עליו בלהן וזעון ועקון [בהלה ויראה וצרות] לטוב לו כל הימים ולמלאות אוצרותיו.

רמז מספר 'שעיר' בהמות ששלח יעקב לעשיו

עֲזִים מְאֵתִים וְגו'. שְׁמַעְתִּי מִמּוֹרֵי זְקֵנֵי צוֹק"ל שְׁנִתְּפוֹן יַעֲקֹב בְּחֻשְׁבוֹן שֶׁשָּׁלַח מִבְּעֵלֵי חַיִּים כְּחֻשְׁבוֹן שְׁעִיר שְׁעוֹלָה בּוֹ תַק"ף, וְלָזָה שָׁלַח בְּחֻשְׁבוֹן עֲזִים וְרַחֲלִים ת"מ, וְגַמְלִים שְׁלֹשִׁים עִם בְּנֵיהֶם הֵם שְׁשִׁים הָרִי ת"ק, פְּרוֹת וּפְרִים חֲמִשִּׁים, אֲתוֹנוֹת וְעִירִים שְׁלֹשִׁים, הָרִי תַק"ף לְשַׁבֵּר תְּקַפּוֹ. (לב, טו)

בספה"ק **אגרא דכלה** הוסיף לבאר, שיעקב אבינו חשב במחשבתו כאותה כוונה שכיון הכהן גדול כששלח השעיר לעזאזל ביום הכפורים. ובזה מפרש מה שאמר יעקב 'כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלקים', דלכאורה קשה שיאמר יעקב כן על עשיו שחשוב פניו כראיית פני אלקים, אלא יש לפרש, דכוונתו דהוא נותן לו המתנה, באותו טעם וכוונה, כמו בשעה שנתקיים בכהן גדול 'כראות פני אלקים' שהכה"ג נכנס לקדש הקדשים ביוהכ"פ.

ומצינו בכמה ספרים שביארו בדברי רבינו, דיעקב רימו לו במספר 'תקף' למצוה מסוימת שגם היא במספר תקף, ובכח אותה מצוה ינצח אותה.

א. בספה"ק **אמרי נועם** כתב לבאר דיעקב ביטל כח עשיו ע"י מצות תפילין שקיים, וזהו כוונת רבינו ששלח כמנין 'תק"פ' בהמות לעורר ולרמוז כח ומצות 'תפילין', דתפילין הוא בגימטריא תקף. ומוסיף האמרי נועם שגם המלאכים ששלח אל עשיו היה מלאכים שנבראו ממצות תפילין.

וכן כתב בספה"ק **ישמח משה** דיעקב שלח המלאכים שנבראו ממצות תפילין של ראש. ובספה"ק **חקל יצחק** נתן רמז לזה: מלאכים ממ"ש, ראשי תיבות **מן מקום שער** - והיינו התפילין שצריכים להניחם בתחילת שער הראש, יעו"ש.

ב. המהרש"ם בספר תכלת מרדכי כתב לבאר דברי רבינו, דיעקב אבינו בא בכח התורה, וביאר עפי"ד **הפני יהושע** (ברכות ה, א) שכתב לפרש דברי הגמ' שכל הקורא ק"ש על מטתו מזיקין בדילין הימנו, שנאמר ובני רשף יגביהו עוף ואין עוף אלא תורה, וביאר הפנ"י דהנה הנקבה בסט"א ששמה 'לילית' היא בגימטריא ת"פ, והזכר בגימטריא ס"מ, ושניהם ביחד הם בגימטריא תק"פ, וכשמתדבקים בהם נולדים המזיקים.

וע"י כח התורה, שאז 'תורה' ביחד עם האותיות 'אל' (שמפרידים מן השם של הס"מ שהוא 'סמא-ל' ע"י כח התורה ועל ידי כך נפרדים הזכר והנקבה של הסט"א), הם ג"כ בגימטריא תק"פ, אפשר לבטל כח הסט"א יעו"ש.

ג. במכתם לדוד (שפרבר) כתב לבאר דברי רבינו, דיעקב בא בכח התפילה, ועליו נאמר הפסוק הנותן אמרי שפר, שהתפלל לפני ה' לקבל תפלתו לשבר תוקפו של עשיו בתפילתו ובמעשיו, ו'שפר' בגימטריא תק"פ. ובזה מפרש דברי המסורה המובא בבעל הטורים דכתיב ג' פעמים שלוחה, מנחה היא שלוחה, והנה יד שלוחה, נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר, דהמסורה בא ללמדנו, ה'מנחה היא שלוחה', שהיה נראה לעשיו כמתנה, אבל האמת הוא 'והנה יד שלוחה', לשבר תוקפו של עשיו, וזה היה על ידי 'נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר', דהיינו כח התפילה.

בני שכם נתחייבו מיתה מדין רודף

וַיַּהֲרֹגוּ כָּל זָכָר, וְאֶת חֲמוֹר וְגו'. קֶשֶׁה, לָמָּה יַהֲרֹגוּ מִי שֶׁלֹּא חָטָא. וְעוֹד, לָמָּה לֹא הִקְדִּימוּ בְּבַעַל עֲבָרָה תְּחִלָּה. אַכֵּן הִנֵּה בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא הָיָה בְּדַעְתָּם לַהֲרֹג אֶלָּא בַּעַל עֲבָרָה, אֶלָּא שֶׁכָּל בְּנֵי הָעִיר רָצוּ לַעֲמֹד בַּפֶּרֶץ כְּנִגְדָם לְבַל יַהֲרֹגוּ מִלְּכָם אֲשֶׁר עַל פֶּן הֲרָגוּם מִדִּין רוֹדֵף, וְהוּא אֹמְרוֹ וַיַּהֲרֹגוּ כָּל זָכָר וּבָזָה הַשְּׂעִיגוּ לַהֲרֹג אֶת חֲמוֹר וְאֶת שְׂכָם. וְזוֹלָתָה זֶה לֹא הָיוּ יְכוֹלִין לְנַקֵּם נַקָּם מִהֶמְחִיב לָהֶם מִיתָה. (לד, כה)

בספה"ק **באר מים חיים** כתב וז"ל: ק: על טעם הרב הקדוש בעל אור החיים יש לפקפק, במה שכתב שכל בני העיר עמדו כנגדם לבל יהרגו מלכם ודנום דין רודף, האיך מרומז זה בכתוב, ואדרבה בעשיית המעשה נאמר ויבואו על העיר בטח גו', משמע שלא היה להם שום דבר עומד נגדם.

אם כי יש לומר שדייק רבינו לכתוב שכל בני העיר 'רצו' לעמוד בפרץ כנגדם לבל יהרגו מלכם, פ' שהכירו בהם שמעון ולוי שבודאי לא יחשו ולא ישקטו בעבור מלכם וירצו כולם להרגם, ולכן הגם שבפועל לא היה שום דבר כי לא ידעו בני העיר מזה, ולכן לא כתוב בקרא שום דבר על מלחמה וכדומה, אבל היו מחוייבים להרגם עוד בטרם יודעו הדבר, כי בודאי ילחמו, והיו במצב של הבא להרגך השכם להרגו.

ובמרקחת חיים (וייס) הקשה, דאם ידעו בני יעקב שאם יהרגו את שכם, יעמדו כל בני העיר בפרץ ועי"ז יצטרכו להרוג את כולם, א"כ לכאורה היה עדיף שלא יהרגו את שכם, כדי שלא לגרום שיסובב ע"י זה להרוג את כל בני העיר, דבכה"ג מסתבר שעדיף שלא לעשות מה שמחוייב להרוג את שכם, כיון שזה יגרום שיצטרך אח"כ להרוג אנשים אחרים.

והביא **מהגר"ש קלוגר** בספרו 'עבודת עבודה' (ע"ז י, ב) שהעיר כעין זה במה שמסופר בגמ' שם שאנטונינוס היה הורג כל יום שנים מעבדיו כשבא ללמוד תורה אצל רבי, והקשו התוס' שם דהלא שפיכות דמים הוא משבע מצות, ותירצו שהיה אנטונינוס ירא פן יודיעו הדבר אל השרים והיו גורמין להרגו ואמרינן אם בא להרגך השכם להרגו.

והקשה העבודת עבודה, דאה"נ שאחר שהביא עמו העבדים הוי בכלל הבא להורגך השכם להרגו, אבל איך הותר לו להביאם עמו כשידע שאח"כ יצטרך להרגם, כיון שב"נ מוזהר על שפיכות דמים וכעת העבדים עדיין לא היו מחוייבים מיתה.

וכתב העבודת עבודה לתלות נידון זה **בפולגותת הבעל המאור והרוז"ה** (שבת נג, א מדפי הרי"ף) לגבי מילה כשנשפך החמין דלאחר המילה אם מותר למול בשבת ולהכניס עצמו למצב של פקוח נפש, והדברים עתיקין.

עוד הביא במרקחת חיים ממה שייסד **הגר"ש אויערבך** זצ"ל במנחת שלמה (ח"א סי' ז') שבפיקו"נ א"צ למנוע עצמו בשום דבר, אף שע"י זה יהיה מי שירצה להורגו, דמותר לו לעשות מה שרוצה, ואם אחד ירצה להורגו ע"ז מותר לו להרוג את חברו, והוא הדין בשבת מותר לו להדליק אור לצורך חולה אף שיכול ללכת לשכן ולהעיר אותו שיתן לו אור, וכן כשיש חוט חשמל קרוע ברחוב מותר לצלצל לחברת חשמל אף שהיה אפשר שיעמוד שם כל השבת ויודיע לאנשים שלא יעברו שם ע"ש באריכות. ובזה אתי שפיר העובדא דאנטונינוס וגם דברי רבינו, כי מותר לאדם לעשות דבר היתר כדרכו גם כשע"י זה יגרם היתר להרוג משום פקו"נ.

מאות מנידי שיעור והונג תורת האור החיים הקדוש מעידים: עם הספר 'כל הכתוב לחיים' המכיל אלפי ביאורים מגדולי הדורות על ספר 'אור החיים' הקדוש, פרגושים, פרשנים, מתיקות ועריבות' בדברי האור החיים הקדוש, ומגלים צפונות ונפלאות בתורתו הקדושה, עד בכדי שי'משתגשגו ויפתחו את אהיה'.

להשיג בכל חנויות הספרים, או בקו ה'מורשת' 0733.743.620

מתיקות ועריבות טוב התורה

סדר הלימוד בישיבתו של רבינו בשבת ומוצאי שבת

זהר, ואח"כ הלכה פסוקה. וככה יעשה בכל לימוד מד' חלקים.

והיה מיוסד הכל במספר במפקד שמות הקדש ותפלות מיוסדות ממנו לקשר העולמות ויתר כונות פשוטות, בדביקה חשיקה וחפיצה, זי"ע."

היו מזכירים שם התורמים בשבתות ובימים טובים מול 'כותל המערבי'.
כך כתוב באגרת לקהילת קאסלי באיטליה (אגרות ותשובות עמ' קכט) כתב על הישיבה הק':

"וסדר מדרש זה הוא על זה האופן, תלמוד תורה מן הבקר ועד הערב בחברה למעלה מעשרה - והמה חכמים מחוכמים בכתר היראה ואהבה והענוה מוכתרים, גם לשים לילות כימים בעסק התורה ובתחנונים, למול שוכן מעונים, בעד כללות עם אמונים, ולברך ביחוד כל החברים בשבתות וימים טובים מול כותל מערבי אשר שם שכינה שורה".

שידבר אפי' דיבור אחד של חולין, אלא יושבים בהשראת שכינה".

על 'משמרה' זו כותב החיד"א (בדבש לפי מערכת ת אות מא): "וכד הוינא טליא ראיתי להרב המופלא חסידא קדישא כמהר"ח נ' עטר ז"ל שישד קריאה נאמנה בכל ליל מוצאי שבת קודש מתחילת הלילה עד הבוקר, וחילק הלילה לד' משמרות ובכל משמרה לומד משנה וגמרא וזוהר והלכה פסוקה, וכך הוא בכל לימוד מד' חלקים, והיה מיוסד הכל במספר, במפקד שמות הקודש ותפלות שישד הרב ז"ל ליחד ולקשר כל העולמות, ויתר כונות פשוטות, זי"ע.

וכן כתב ב"חק לישראל" (שיצא לאור בליורנו תקנ"ז עם "יוסף לחק") בסוף ספר שמות: "ואני הצעיר כד הוינא טליא ראיתי להרב המופלא ח"ק כמהר"ח נ' עטר זלה"ה שישד קריאה נאמנה בכל מוצאי שבת קדש מתחילת הלילה עד הבקר, וחילק הלימוד לד' חלקים, ובכל חלק היה קורא משניות, ואח"כ סוגיא בפלפול עצום, ואח"כ קורא

בכל ליל שבת היו מתקבצים יחד, וכל אחד מסדר מה שעלתה בידו בפני כל החברה.

במוצאי שבת היו עושים משמרה ובדרך כלל היו לומדים כדלהלן: כ"ו מזמורי תהלים, ס"ה פרקי משניות, וכל הזוהר של פרשת השבוע מלה במלה, ג' או ד' דפין של גמרא, שמונה סימנים של שו"ע.

כך לשון רבינו במכתבו: "ובכל ליל מוצאי שבת אנו עושים משמרה ולומדים עד אור הבקר בדרך יחודים, ומה שאנו לומדים בדרך כלל הוא זה: כ"ו מזמורים כנגד שם הוי"ה, ומפרקי משניות כמספר שם אדנו"ת, וכל הפרשה של השבוע של זהר מלה במלה ובהתלהבות, וג' או ד' דפין של גמרא, וכמו שמונה סימנים של שו"ע.

ונגמר הסדר עד סמוך לאור היום. ואומרים תיקון חצות, ומתפללין עם הנץ החמה לסמוך גאולה לתפילה, לקיים והטוב בעיניך עשיתי. וכל משך הלילה אין מי

ישיעות חיים סיפורי ישיעות בזכות לימוד והפצת תורת אור החיים הקדוש

דידה נאה

התרגשתי מאוד מהדברים, וקבלתי על עצמי לקבוע חוק לימודים בכל שבוע בספר הקדוש.

כעבור שנה בדיוק משבוע לשבוע קיבלתי הצעה מעולה מקרוב משפחתי לרכישת דירה בדרום הארץ במחיר הזדמנותי, והרגשתי בחוש שהשי"ת מושיע אותנו מכח של הצדיק ותורתו הקדושה.

לתולדותיו של האור החיים, ושם ראיתי בהסכמת המקובל האדמו"ר רבי דוד חי אביחציה שליט"א שכותב ביטוי קצר ומגלה בכך מצפונות ליבו וזה לשונו: "וכל מה דאית לי מדילהון הוא".

זאת אורמת כל השפע שאנו זוכים בחיינו בא לנו מכח קדושת בעל אור החיים הק'.

סדר העדיפות, בזמן שהמשפחה מתרחבת והשכירות מתייקרת. לכן עשינו המון סגולות מיוחדות לצורך הישועה, בנוסף לכך שהפצרנו בתפילה להשם שישלח לנו עזרתו מקודש.

יום אחד בא לידי קונטרס מרתק ובו קיצור מפרקי הספר המיוחד 'נר המערבי'

הנס שלי אירע לפני כמה שנים, ולפלא שרק בתקופה האחרונה הבנתי כי הדרך לישועה קשורה בקשר אמיץ בזכות לימוד תורתו של רבינו האור החיים הק'.

וזה הסיפור:

כעבור הרבה שנים מעת נישואי ועדיין לא עלתה בידנו לרכוש דירה, שכמובן שנושא זה עמד לנו בראש

אלפים כבר נושעו

בזכות תרומתם למען האור החיים הקדוש והפצת ספריו הקדושים

קנה לעצמך זכות אצל האור החיים הקדוש

מוקד הישועות: 0733-713-620

ישועות

ישועות

ה'טעם' שיש במאכל - מוכיח על הקדושה שבו

על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנֶזֶשֶׁה אֲשֶׁר על פֶּה הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נִגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנֶּזֶשֶׁה.

רבינו כותב יסוד עצום בענין המאכלים, שכל המאכלים יש בהם יניקה מכוח הקדושה, שהרי כל העולם נברא באמצעות התורה, שהיא שמו של הקדוש ברוך הוא, ובכל דבר גשמי יש חיות דקדושה. אלא שהרוחניות שבה התגשם ונהפך למאכל. וה'טעם' שיש בכל מאכל, הוא מוכיח על הקדושה שיש בה, כי הוא הטעם הוא משהו רוחני שאינו מולבש בדבר גשמי, והוא כולו רוחני.

לפי זה מבאר רבינו, את הענין שאין טעם בגיד הנשה, שעל ידי נגיעת שרו של עשיו בגיד, נעקר ממקור הקדושה ושלט בו הקליפה, וממילא איבד את הטעם שבו, ולכן גם אסור לאכול את גיד הנשה, כי אין בו כמעט חיות של קדושה.

וזה לשון קדשו של רבינו: לצד שנזדעזע הגיד ממקור הקדושה ושלט בו הקליפה בחינה זו בכל מקום שהיא נטמאה, ואסרה הבורא כי הוא היודע. ותמצא סוד בזה, כי גיד זה אין בו טעם והוא סימן לבחינת הקליפה כי אין בה טעם כיון שנעקרה קדושה ממנו. ויש בזה פשטים לומר, אלא שהעיקר כמו שכתבת'.

דברים נפלאים על סגולת וכוח השם של האדם

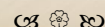
כתב רבינו בפרשתינו, שהשם שיש לאדם הוא השם של נשמתו, וה' נותן בלב האדם לקרוא שם לבנו כפי שם נשמתו. ובזה מבאר דברי הגמרא על הפסוק 'לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת יְהוָה אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְצָךְ', ואמרו חכמים שאפשר לדרוש את הפסוק כאילו כתוב 'שְׁמוֹת', שהקדוש ברוך הוא שם לאב בשעת הברית מילה את השם בפה, שיתן לו כפי שם הנשמה.

ובספרו הקדוש "חפץ השם" כותב רבינו וזו לשונו: 'דוע אומרם זכרונו לברכה, כי כל השמות שקורין האבות לבניהם, הם-הם השמות העיקריים שקורא ה' לנשמות בעולם העליון, וה' נותן בלב האדם לקרות השם ההוא לבניו כשם שקרא ה' לנשמה'.

בזה מבאר רבינו את המסופר בגמרא, שרבי היה בודק תכונות אנשים לפי שמותיהם, כי בשם של האדם טמון כוח ומעלת נשמתו, ואפשר לבדוק לפי השם.

ולכן גם מובא שצריך האדם לומר פסוק בסוף שמונה עשרה כדי שיזכור את שמו, ורואים מזה שאדם רשע אין לו שם, ומה ההסבר הזה. אלא אם האדם חוטא הוא הוא מאבד את הנשמה, וממילא מאבד גם את שמו.

בזה מבאר רבינו הקדוש בטוב טעם, את הפסוק בפרשת נצבים 'וּמַחָה ה' אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם', וזה לשון קדשו: 'דע, כי שורש נשמות עם בני ישראל יסודתם בהררי קודש תחת השמים, והנשמות הם חצובות מתחת כסא כבודו יתברך, והבן. וכבר ידעת סוד השם כי הוא הנשמה, וכמו שהארכנו במקומות אחרים, ואמר הכתוב 'ומחה ה' את שמו', שהיא נשמתו, משורשה, שהוא תחת השמים, וזו היא כריתות הנפש משרשה'.

נערך מתוך שיעורי אור החיים מאת הרה"ח יהודה וייס שליט"א

וַיַּעֲנוּ בְנֵי יַעֲקֹב אֶת שְׂכָם וְאֵת חֲמוֹר אֲבִיו בְּמִרְמָה וַיִּדְבְּרוּ אֲשֶׁר טָמְא אֶת דִּינָה אֲחֵתָם. התרגום על תיבת 'במרמה' כתב 'בחכמתא', ומעיר רבינו איזה חכמה היתה כאן, אדרבה הלא זה נראה כגניבת דעת כל מה שעשו בני יעקב עמהם.

ומבאר ברעיון עמוק ונפלא, כי בני יעקב חשו לבל ירגישו ויבינו אנשי שכם במזמתם, ואז ידעו להיזהר מהם ולא יצליחו להפיק את מזמתם להענישם, כיון שידעו לשמור עצמם ולעמוד כנגדם.

לכן בכוונה תחילה באו להראות הקפדתם במעשה בת יעקב, שאילו היו מתעלמים מזה היו שכם וחמור חושדים אותם כי באים אליהם בחשאי, ודוקא פתחו תחילה בדיבור קשה ותוכחה על המעשה הנבזה שהעיוז לעשות, ומכך נתוודע שאינם מדברים אחד בפה ואחד בלב.

כיון שכך, אחר ששינו דיבורם ודיברו באמירה רכה לא נוכל לעשות וגו' אלא אך בזאת נאות לכם, שכל העם יהיו שווים וכולם ימולו, האמינו וסמכו על דבריהם ללא שום חשש וחשד, ועל ידי זה עלתה בידם להוציא לפועל הדרך להמית כל בני העיר.

מוסיף רבינו חשבון דק ביותר, כי מדרך הרמאים שרוצים להפיל את שכנגדם, מדלגים על פרטי ההסכם ומראים עצמם כאילו אינם מדקדקים כלל, ואף מסכימים להיטיב בתנאים.

אבל כאן הראו להיפך, שהתנו עמהם על כל פרט ופרט להוכיח שכוונתם אמיתית, וזהו המרמה הגדולה שעשו בדעת ותבונה וחכמה גדולה.

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַתַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סָבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב. אף שהיה נראה כבריחה מרוב פחד וחולשה, עם כל זה "ויהי חתת אלקים", ואפילו שכבר נעלמו, עדיין יראו על נפשם.

וַיִּבְנוּ שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל-בֵּית אֵל-כִּי שָׁם נִגְלוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹקִים בְּבְרַחוֹ מִפְּנֵי אַחֲיוּ. כשברח יעקב מעשו כבר קרא למקום זה 'בית קל', כי אז כבר נגלו הטובות בהבטחת השי"ת להיטיב עמו. ועתה הוסיף לייחד שמו של הקב"ה, אחרי שאכן נתקיימו כל אותם הטובות.

וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֱלֹקִים שְׁמֶךָ יַעֲקֹב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יְהִי שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. מה נשתנה אצל אברהם שהקורא 'אברם' עובר בעשה. וכמו שהתורה התירה אצל יעקב, נילף מזה לאברהם. אלא כיון שכתוב "שמך יעקב" מודגש בפירוש ששם זה ישר לעולם.

והסיבה לשינוי השמות, לפי שהשם שניתן לאדם זהו חלק ה'נפש', וגם כשניתוסף שם אחר, אינו עוקר לשמו הקודם. אבל אצל אברהם, מונח בשמו החדש שם אברם, כיון שכך אין כל היתר לקוראו אברם כי זה מגרע ומחסיר מנפש שמו 'אברהם', לא כן אצל יעקב שנוסף שם אחר יעקב ו'ישראל'.

זכותו יגן עלינו זכרונו צדיק לברכה

חיים שאל שאלות והיודות על תורת ותולדות רבינו

1. מדוע הרגו את כל בני העיר שכם, והלא רק שכם בן חמור לקח את דינה?
2. איזה דבר בפרשה שעשה יעקב הוא היה הראשון בעולם שעשה זאת?
3. מי מהאבות הקדושים לא נחשב לחי' במשך כל ימי חייו, ומדוע?

תשובות יתקבלו בכתובת מייל המערכת כמופיע בתחתית העמוד
בין פותרי השאלות תתקיים הגרלה שבועית על הספר המרתק רב המכר "נר המערבי" ההגרלה נערכת ביום שני, שליחת התשובות עד יום ראשון בשעה 8:00 בערב

